

Samfunnet i endring

– *hva med medisinen?*

Dette spørsmålet har Utposten sendt til flere ledere i den medisinske hverdag. Kjell Maartmann-Moe har besvart oppfordringen slik:

Fred i 58 år, NATO, Marshallhjelp, gjenoppbygging av Norge, Folkeforbundet, FN, WHO, GATT, måne-landing, samhold, trygghet, forutsigelighet, folketrygden, kjernefamilien, befolkningsstrøm fra land til by, innvandring, globalisering, EU? Flerkultur og fargerikhet, større forskjeller, 20 kriger til enhver tid på jorden, Midtøsten, september when black & 11, globalisering, oljerikdom, høyt utdannelsesnivå, hjernetrust, informasjonsteknologi, TV, video, internett, kvinnefrigjøring, globalisering, bilene, rent vann, grønne skoger, vide vidder, fisk i havet, høy levealder, flere gode år?

Ensomhet, familieløshet, meningen med noe? Landslaget i fotball, håndball, curling, statskirken, religionene, troløshet, skilsmisser, privatisering, makta, offentlig grådighet, pengebegjær, egoisme.

Tuberkulosen er borte – nesten. SARS? Ebola? Biologisk krig og masseødeleggelsesvåpen. Solen titter frem tross alt og sender varme stråler ned på stranda der vi soler oss. En svak bris får småbølgene til å klukke rytmisk mot båtsida.

Arbeidsledighet, overtid, tagging, søpling, hærverk, alkohol, hasj, heroin, crack, metadon, rotløshet, meningsløshet – fikser ikke livet – helt, komplekst er det blitt – hospits, feltpleien, fikk ikke til noe, selvfølelse – down and out / up and in?

Soloppgang, muntre barnestemmer, glad lek i sengen, svigermor er snill – barnevakten leser eventyr. Blomster, vin, fri.

Privatvold, pornoindustri, fornedrelse, P22, prostitusjon, barneprostitusjon, incest, pedofili, bremseløse mennesker, ingen røde lys, lys i mørke, erotikken, kjærligheten, romantikken, ømheden, omtanken – rausheten for hverandre, deg og meg, våre, hverandre, oss. Akk ja ... Nei? Ditt selvsentrerte egoistiske selvopptatte kne!

Kneprotese, er du i behov for kneprotese? Linse, laser, hjerteklaff, prevensjon, vaksinasjon, antipsykotiske medisiner,

Kjell Maartmann-Moe
Leder i Alment praktiserende legers forening

stereotaktisk hjerneoperasjon, genplastikk, bodysculpturing, PTCA, ABCD, EFG.

Medisinen den er med.

Selv om risikoen for noe aldri har vært lavere, vet du, så har vi en risikofixert kultur. Det snør – alt er så deilig stille. Hvite vidder. Det funkler i krystallet – vinen er rød. Resepten er blå.

Ski glir best når de er godt smurt, forøvrig. Vi er jo født med ski på beina er vi ikke – og de sitter på fremdeles, ser jeg? Med fulle lommer detter buksen ned og da blir det ikke lett å stoppe – på ski heller – særlig hvis ikke livremmen er godt strammet og magemålet er der, da. Det kan jo være glatt og isete nedover og gåsåfort atdu ikke kommer ut av sporet-vet du.

Samfunnet vil jo ha de beste legene, sant – men vil de betale for det? – Næh – gratis og best – det er typisk norsk! Vi må bare ha dette samarbeidet med industrien, vi, for å kunne drive med det vi driver med – uten kulepenn og sponning stopper utviklingen, kunnskapshevingen – den gode kunnskapen og forskningen – ? Når psykiater-konsulentene greier å være helt uavhengige, så skal nok vi greie å henge med alle sammen – de kan jo tross alt mest om avhengighet. Nei – Legeforeningen må rydde opp – jeg gidder ikke, før de gjør det. Ta ut av bordet sa jeg – og vask opp!

Gud hjelpe meg – så vanskelig alt er blitt ? Kan de ikke bare svare ja eller nei på under 10 sekunder så vi blir ferdig med det og får et svar i et hvert fall – og matro. Ja eller nei ?!

Hallo? Var det noe der? Noe mer?

Noe å tro på? Noen å tro på?

Det er jo mye bra også, da. Alt er ikke helsvart – sant? De nære tingene for eksempel. Kanskje vi skulle konsentrere oss om dem?

Hvorfor kommer du i dag?

Hva er det som plager deg?

Når og hvor begynte det?

Hva tror DU det kommer av?

Hva trenger du?

De lange gode parløpene med pasientene – kontinuiteten og kvaliteten. Den daglige variasjonen i det allmennmedisinske arbeidet. Overraskelsene – de uventede løpene. Den sjeldne dramatikken, som så mye dreier seg om – og de hyppige gledene. Alt i orkesterplass. Inkluderende friskmelding idag?

Informasjonsrike pasienter. De har jo alltid visst mest om seg selv. Internett – fra informasjonssøppelfylling til samarbeidsarena over kunnskap av god kvalitet i pasientmøtet. Stortingspolitikere, byråkrater, journalister, ukebladene og alternativindustrien: Skolemedisinen er på vei ut og den kunnskapsbaserte på vei inn. Men trua skal ha sin plass og vi skal alltid lete –

Forholdet mellom Hjelperen
og den der skal hjælpes
maa være saadann – at man
Naar det i Sandhed,
Skal lykkes En at føre et Menneske
Til et bestemt Sted,
Først og fremmest maa passe paa
At finde Ham
Der hvor Han er og begynde der.

(Søren Kierkegaard.
«Brudstykke af en likefrem Meddelelse» (1859))

Som havet så samfunnet – ustanselig endring, men medisinen følger heldigvis ikke med på alle områder – noe står som fjell. Sjøen trenger noe fast å bølge mot ...

Har du kommentarer, reaksjoner eller spørsmål om artikkelen? Inspirerer den deg til å skrive noe selv? Ansvarlig redaktør for denne artikkelen har vært Ola Nordviste. Kontakt ham på nordviste@c2i.net

Nye og gamle helseveiledere

AV OLA NORDVISTE

Som vi nevnte i siste nummer av Utposten utga Sosial- og helsedirektoratet i sommer sin veileder til den nye forskriften om miljørettet helsevern. Veilederen er blitt overraskende lite omtalt.

Selv om Utpostens redaksjon jobber med saken er har det ikke vært mulig å få frem noen anmeldelse eller reaksjon på produktet så langt. Det er da heller ikke gjort i en håndvending; dokumentet er meget kompakt og er likevel på 150 sider.

I mellomtiden kan vi hygge oss med den forrige (?) veileder i miljørettet helsevern utgitt i 1833 (annet opplag) av Det kongelige Departement for Kirke- og undervisningsvæsenet. De miljømedisinske råd var så få at en inkluderte litt allmenn helseopplysning også. Heftet ble da på hele åtte sider – i lommeformat. Heftet ble kalt:

«Almindelige Regler for Sundhedens Vedlikeholdelse og de Sykes Pleie til Landalmuens Nytte»

Det inneholder fjorten regler som – i kortform – er referert nedenfor. Det er fristende å legge på kommentarer både på ordbruk og emner, men vi overlater den gleden helt og holdent til Utpostens lesere.

Først tre råd om kosthold og alkohol:

- 1) Al Umådelighed i Mad og Drikke er skadelig; men meget skadelig er overdreven Nydelse av Brændevin. For Børns helbred er denne drikk alltid skadelig.
- 2) Raadne eller bedærvede Fødemidler og Kjød av selvdøde Kreaturer bør aldrig nydes.
- 3) Kobberkar, der bruges til Madlavning, bør være vel for-tinnede.

Så følger tre råd om urenslighet i klær og hud:

- 4) Gangklæder og Sengeklæder, der ere benyttede av personer som kort Tid i Forveien have været syge eller ere borte-døde, indeholde ofte Smittestof hvorved Sygdom meddeles dem, der bruge slike Klæder. Alt Tøi bør underlades Vadsk med kogende Vand. Dynen og laadne Skindfeller renses ved at Indlægges i en passende opphædet Bagerovn eller Badstue.

